

Wyrok z dnia 19 lutego 1999 r.

I PKN 585/98

Ocena zasadności wypowiedzenia umowy o pracę należy do sądu, a nie do biegłego.

Przewodniczący: SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 1999 r. sprawy z powództwa Edwarda B. przeciwko Zakładowi Energetycznemu SA w K. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie z dnia 30 czerwca 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Edward B. domagał się początkowo uznania za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę, a następnie przywrócenia do pracy w Zakładzie Energetycznym SA w K.

Pozwany Zakład Energetyczny wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Koszalinie wyrokiem z dnia 6 marca 1998 r. oddalił powództwo. Sąd ten ustalił, że powód zatrudniony był w pozwanym Zakładzie, jako główny księgowy, od 1 czerwca 1969 r. W dniu 27 lutego 1995 r. otrzymał wypowiedzenie umowy o pracę. W 1993 r. Zakład został przekształcony w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. W tym samym roku zarząd Spółki polecił powodowi podjęcie prac zmierzających do wdrożenia informatycznego systemu finansowo-księgowego (FK). Zadanie to uznał za aktualne kolejny zarząd powołany w maju 1994 r. W lutym 1994 r. Hieronim S. kierownik Wydziału (następnie oddziału) informatyki sporządził notatkę na temat przyczyn braku postępu w pracach nad systemem. Podał, że prace informatyków zostały zahamowane na skutek braku współpracy ze strony pionu księgowości, w szczególności braku zainteresowania ze strony

głównego księgowego. Wskazywał też na nie zrealizowaną obietnicę opracowania nowego planu kont.

Dnia 27 czerwca 1994 r. odbyło się spotkanie zarządu Spółki z Hieronimem S., powodem i kierowniczką Wydziału Finansowego podległego powodowi. Ustalono na nim, że powód do końca czerwca opracuje plan kont, a następnie do końca roku zostanie on wdrożony informatycznie. Latem 1994 r. miał miejsce wyjazd kilku pracowników pozwanego do Zakładu Energetycznego w T. w celu zapoznania się z funkcjonującym tam systemem FK. Pomimo zachęty ze strony Hieronima S. powód nie wziął w nim udziału, chociaż wcześniej (w 1993 r.) wziął udział w podobnym wyjeździe do E.

W końcu stycznia 1995 r. służba informatyczna pozwanego podała zarządowi informację, że platforma informatyczna jest przygotowana, jednak skonstruowanie systemu FK jest niemożliwe z powodu braku odpowiedniego planu kont oraz nieprzedstawienia przez pion finansowo-księgowy założeń merytorycznych, czyli wymagań, jakie przyszli użytkownicy stawiają budowanemu systemowi. Powód nie podejmował bowiem w tym zakresie współpracy ze służbą informatyczną, zaś jego podwładni, do których się zwracano w sprawach szczegółowych nie byli upoważnieni do samodzielnego podejmowania decyzji, jakie wymagania należy postawić systemowi. Do czasu rozwiązania umowy o pracę z powodem nie doszło do wdrożenia ani kompleksowego opracowania systemu FK. Podjęte z udziałem zatrudnionej od 1 czerwca 1995 r. nowej głównej księgowej Teresy B. prace prowadzono intensywnie w drugiej połowie 1995 r. na podstawie przygotowanego przez nią harmonogramu. System został wdrożony z początkiem 1996 r. Nie wykorzystano w nim projektu planu kont opracowanego przez powoda. Projekt ten (noszący datę 14 grudnia 1994 r.) został przez powoda na przełomie lat 1994/95 skierowany do podległych mu pracowników księgowości. Nie został on przedstawiony zarządowi ani do wiadomości ani do zatwierdzenia i nie został w praktyce wprowadzony.

Pozwany Zakład został obciążony przez organa skarbowe sankcją za nieprawidłowości rozliczenia podatku VAT za drugie półrocze 1993 r. Ostatecznie Ministerstwo Finansów uchyliło decyzje i zwolniło pozwanego od zapłaty sankcji wyrażając ocenę, że uchybienia pozwanego miały charakter proceduralny i nie wpłynęły na zmniejszenie należności budżetowych, a jedynie opóźniły ich zapłatę o miesiąc oraz wystąpiły w okresie, do którego stosowane są złagodzone warunki egzekwowania należności sankcyjnych wobec budżetu (podatek VAT wprowadzono w lipcu 1993 r.).

W 1994 r. nie wystąpiły u pozwanego uchybienia w zakresie wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu podatku VAT.

W pozwanym Zakładzie w okresie zatrudnienia powoda nie wykonano wynikającego z ustawy z dnia 26 września 1994 r. o rachunkowości (która weszła w życie 1 stycznia 1995 r.) obowiązku wprowadzania spełniającej wymagania tej ustawy instrukcji obiegu dokumentów (stosowano „starą” instrukcję) oraz instrukcji inwentaryzacyjnej. Nową instrukcję inwentaryzacyjną opracowano na zlecenie Teresy B. i wprowadzono w lipcu 1996 r., a podjętego opracowania instrukcji obiegu dokumentów nie zakończono w 1996 r. W ocenie Sądu pierwszej instancji spór między stronami wynikał bardziej z braku porozumienia i wspólnego języka oraz z niezgodności oczekiwań niż z konfliktu i wzajemnej niechęci. Po złożeniu przez strony pozasądowych opinii biegłych księgowych Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego, który przedstawił obiektywne trudności w skonstruowaniu systemu FK. Według biegłego opracowanie planu kont nie było celowe w końcu 1994 r., skoro od 1 stycznia 1995 r. wchodziła w życie nowa ustawa o rachunkowości. Podkreślał też problem denominacji pieniądza. Sąd przyjął w oparciu o opinię, że powód był obciążony złożonymi obowiązkami, z których wywiązywał się zasadniczo prawidłowo i sumiennie, lecz uznał za zbyt daleko idącą ocenę biegłego, iż nie można powodowi postawić zarzutu bierności w zakresie postawionych kilka lat wcześniej zadań dotyczących wprowadzenia systemu FK i opracowania dla jego potrzeb planu kont. Sąd nie podzielił też konkluzji biegłego, iż żadna ze wskazanych przez pozwanego przyczyn nie uzasadniała wypowiedzenia umowy o pracę powodowi jako głównemu księgowemu. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, iż powód nie włączając się aktywnie do prac nad komputeryzacją księgowości i finansów oraz zwlekając z opracowaniem odpowiedniego planu kont nie spełnił wymagań stawianych przez pracodawcę. Wymagania te uznał Sąd za racjonalne i uzasadnione, a w konsekwencji również dokonane wypowiedzenie uznał za zasadne.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koszalinie wyrokiem z dnia 30 czerwca 1998 r. oddalił apelację powoda od tego wyroku. Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił zebrany materiał dowodowy, wyprowadzając z niego trafne i logiczne wnioski. Sąd Wojewódzki podkreślił, że w dacie dokonania wypowiedzenia (27 lutego 1995 r.) pracodawca nie miał obowiązku wskazywania w swym pisemnym oświadczeniu przyczyny wypowiedzenia. Zdaniem tego Sądu prawidłowo uznano w pierwszej instancji część spośród przyczyn wypowiedze-

nia wskazywanych przez pracodawcę w toku procesu za uzasadniające wypowiedzenie. Chodzi przede wszystkim o niewprowadzenie instrukcji inwentaryzacyjnej oraz bierność powoda w toku prac nad komputeryzacją księgowości i finansów, w wyniku czego powód nie spełnił wymagań stawianych przez pracodawcę. W związku z zarzutami apelacji dotyczącymi nieuwzględnienia opinii biegłego Sąd Wojewódzki stwierdził, że zadaniem biegłego nie jest ani ustalanie stanu faktycznego sprawy ani rozstrzygnięcie zagadnień prawnych, a jedynie naświetlenie i wyjaśnienie wskazanych przez Sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych. „Niedopuszczalne wkroczenie w kompetencje” stanowi sugerowanie przez biegłego sposobu rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Wojewódzki podkreślił, że w gospodarce rynkowej pracownicy na stanowiskach kierowniczych powinni wykazywać się inicjatywą i operatywnością. Wskazał też, że zarząd pozwanej Spółki rozpiisał konkurs na stanowisko głównego księgowego. Celem konkursu było zmobilizowanie kandydatów do przedstawienia programu reorganizacji pionu finansowego Spółki. Do tego konkursu przystąpił również powód. Wcześniej otrzymał on od pracodawcy pisemną propozycję dalszego zatrudnienia na innym stanowisku w księgowości. Dopiero nieprzyjęcie przez Edwarda B. oferowanego mu stanowiska kierownika wydziału księgowości spowodowało dokonanie definitywnego wypowiedzenia stosunku pracy.

Powód wniósł kasację od tego wyroku. Podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania mającego istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności naruszenia art. 278 § 1 KPC poprzez nieuwzględnienie bez właściwego uzasadnienia wniosków opinii biegłego sądowego i art. 233 § 1 KPC przez dokonanie nie swobodnej, lecz dowolnej oceny materiału dowodowego, w szczególności bez uwzględnienia opinii biegłego sądowego. Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest uzasadniona.

Z przepisu art. 278 § 1 KPC wynika możliwość zasięgnięcia przez sąd opinii jednego lub kilku biegłych w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Wbrew zarzutom podniesionym w kasacji wiadomości specjalnych nie wymagało udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wypowiedzenie powodowi umowy o pracę było

uzasadnione, lecz to, czy powód w związku z podanymi przez pracodawcę przyczynami wypowiedzenia fachowo wypełniał obowiązki głównego księgowego w warunkach stworzonych mu przez pracodawcę. Sąd nie naruszył tego przepisu, gdyż zasięgnął opinii biegłego w zakresie ustaleń wymagających wiadomości specjalnych. O naruszeniu tego przepisu można by mówić wówczas, gdyby Sąd zaniechał zasięgnięcia opinii mimo, że zachodziłby „wypadek wymagający wiadomości specjalnych” lub przeprowadził ten dowód bez potrzeby. Sąd nie naruszył też art. 233 § 1 KPC. Ocena dowodu z opinii biegłego została dokonana prawidłowo. Uznano, że powód w zasadzie prawidłowo wywiązywał się z obowiązków, nie spełniał jedynie wymagań pracodawcy w zakresie inicjatywy i operatywności. Dokonanie oceny zasadności wypowiedzenia nie należało do biegłego, lecz do Sądu. Pogląd biegłego w tej kwestii nie miał żadnego znaczenia, a tym bardziej nie można uznać by wiązał Sąd w jakimkolwiek stopniu. Pominięcie konkluzji opinii zawierającej ocenę zasadności wypowiedzenia nie narusza przepisu art. 233 § 1 KPC.

Kasacja jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw podlegała zatem oddaleniu (art. 393¹² KPC).

=====